

Spis treści

Wprowadzenie	13
--------------------	----

Część I BIOETYKA OGÓLNA

Rozdział I

BIOETYKA: JEJ HISTORIA I SPOSOBY UJMOWANIA.....	17
---	----

1. Historyczne tło powstania bioetyki.....	19
2. Ekologiczny kontekst bioetyki.....	20
3. Bioetyka jako wiedza etyczna w dziedzinie biomedycyny.....	24
a) Koncepcja Hastings Center	25
b) Koncepcja Kennedy Institute	26
c) Definicja bioetyki.....	28
4. Interdyscyplinarny charakter bioetyki	29
5. Znaczenie praw człowieka dla współczesnej bioetyki.....	31

Rozdział II

PRAWA CZŁOWIEKA WE WSPÓŁCZESNEJ BIOETYCE	36
--	----

1. Pojęcie i historia praw człowieka	38
2. Kościół a prawa człowieka	40
3. Prawo międzynarodowe jako punkt wyjścia praw człowieka	42
4. Typologia praw człowieka oraz ich katalog.....	42
5. Charakterystyka praw człowieka	43
6. Podstawowe cechy praw człowieka.....	44

a) Powszechność	44
b) Przyrodzoność	44
c) Nienaruszalność	45
7. Prawa człowieka jako element etyki uniwersalnej	46

Rozdział III

GODNOŚĆ CZŁOWIEKA RACJĄ OBOWIĄZYWALNOŚCI

PRAW LUDZKICH	53
1 Stwierdzenie godności człowieka	53
2. Godność człowieka a jego autonomia.....	55
3. Znaczenie treściowe godności	57
a) Godność jako uniwersalna i centralna właściwość osoby.....	58
b) Godność osobista.....	59
c) Godność kulturowa.....	59
d) Godność społeczno-obywatelska.....	60
e) Poczucie godności	60
4. Historia idei godności człowieka	62
5. Partycypacja ciała w godności osoby ludzkiej.....	63
6. Zalety i braki kryterium godności osoby ludzkiej	64

Rozdział IV

UTYLITARYZM W BIOETYCE.....

1. Jak rodził się utilitaryzm	68
2. Przyczyny współczesnej ekspansji etyki utilitarystycznej.....	71
3. Utylitaryzm P. Singera	72
a) Charakterystyka działalności i publikacji	74
b) Osoba w ujęciu Singera.....	76
c) Nihilizm Singera.....	78
4. Dlaczego utilitaryzm Singera jest niebezpieczny?	79
a) Próba eliminacji tradycyjnej etyki zachodniej	80
b) Zagrożenie bioetyki	83

Rozdział V

WSPÓŁCZESNA BIOETYKA W EUROPIE I ŚWIECIE 86

1. Historyczny związek etyki medycznej oraz idei praw człowieka... 88
2. Odejście od praw człowieka w okresie zimnej wojny 91
3. Odrodzenie praw człowieka i powstanie bioetyki 93
4. Azjatycki głos w dyskusji bioetycznej 96
5. Rozwój bioetyki w Europie 99
6. Specyfika bioetyki europejskiej 100
7. Konieczność pojednania bioetyki i praw człowieka 106

Rozdział VI

PROBLEMY BIOETYCZNE W POLSCE 108

1. Środowiska i sposoby uprawiania bioetyki w Polsce 108
2. Główne debaty bioetyczne w Polsce 113
 - a) Aborcja 113
 - b) Transplantacja narządów 117
- 3 Próby tworzenia krajowej rady bioetycznej 124

Rozdział VII

ETYCZNE UWARUNKOWANIA POPRAWNYCH RELACJI

MIĘDZY LEKARZEM A PACJENTEM 128

1. Czy etyka lekarska jest jeszcze potrzebna? 129
2. Przedmiot etyki lekarskiej 132
3. Personalistyczny paradygmat etyki lekarskiej 135
4. Współczesne zagrożenia paradygmatu godności osoby 138

Część II

PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ TANATOLOGII

Rozdział I

WSPÓŁCZESNE POSZUKIWANIA GODNEJ ŚMIERCI..... 143

1. Eutanazja – prawo do śmierci bez poszanowania ludzkiego życia... 144
 - a) Racje religijne przeciwko eutanazji..... 144
 - b) Kościół wobec eutanazji..... 146
 - c) Racje personalistyczne przeciw eutanazji 147
 - d) Racje społeczne przeciwko eutanazji 148
2. Dystanazja – obrona ludzkiego życia bez prawa do godnej śmierci ... 149
3. Ortotanazja – synteza etyczna poszanowania dla ludzkiego życia i prawa do godnej śmierci..... 152

Rozdział II

HISTORYCZNE I WSPÓŁCZESNE POSTAWY

WOBEC ŚMIERCI..... 154

1. Biologiczno-medyczne aspekty śmierci 156
2. Sprzeczne postawy wobec śmierci we współczesnym świecie ... 159
3. Historyczne postawy wobec śmierci..... 160
 - a) Śmierć oswojona..... 161
 - b) Śmierć własna..... 163
 - c) Śmierć zdziczała 165
 - d) Śmierć ceremonialna 166
 - e) Śmierć zakwestionowana 167
 - f) Śmierć sprywatyzowana i ukryta..... 168

Rozdział III

PRAWA CZŁOWIEKA UMIERAJĄCEGO 171

1. Prawo do traktowania należnego osobie aż do śmierci 172
2. Prawo do informacji o stanie zdrowia i do udziału w podejmowaniu decyzji 174

Deklaracja życia.....	177
3. Prawo do ulgi w fizycznym bólu i cierpieniu	178
4. Prawo do niezgody na terapię przedłużające proces umierania...	180
5. Prawo do pomocy psychologicznej i wsparcia duchowego zgodnie ze swoim światopoglądem	182
6. Prawo do kontaktu z rodziną i swoim środowiskiem	183
7. Prawo do świadomego umierania i do wyrażania swoich uczuć na temat śmierci	186
8. Prawo do naturalnej i godnej śmierci.....	186
Summarius – prawa człowieka umierającego	188

Rozdział IV

POMOC DUCHOWA W CHOROBY TERMINALNEJ.....	189
1. Przyczyny bólu duchowego	190
2. Interpretacja źródeł cierpienia.....	195
a) Psychologiczna interpretacja źródeł cierpienia wg A. H. Masłowa	195
b) Integralna interpretacja źródeł cierpienia wg J. Łuczaka.....	196
3. Postępowanie w bólu duchowym.....	198
a) Program FairCare dra D. R. Tobina	199
b) Chrześcijańska sztuka umierania	199
4. Duchowość w opiece paliatywnej.....	201
a) Współczesne sposoby rozumienia duchowości.....	202
b) Pragmatyczne rozumienie duchowości.....	203
c) Psychologiczne rozumienie duchowości	203
d) Religijne rozumienie duchowości.....	204
e) Duchowość naturalna	205
5. Uzdrowiające oddziaływanie duchowości	206
a) Uzdrowianie obrazu siebie	206
b) Uzdrowianie pamięci.....	207
c) Uzdrowianie relacji z ludźmi.....	207
d) Uzdrowianie relacji z Bogiem.....	208

Rozdział V

EUTANAZJA, PRAWO DO ŚMIERCI I OBOWIĄZEK

UMIERANIA.....	209
1. Krótka historia eutanazji	210
2. Prawo do śmierci.....	212
3. Autonomia jako uzasadnienie prawa do śmierci.....	214
4. Od prawa do śmierci do obowiązku umierania.....	215
a) Argument równi pochyłej	215
b) „Etyka łodzi ratunkowej” i zasada obowiązku umierania.....	216
c) Negacja podmiotowości osoby i jej prawa do życia.....	217
5. Konflikt prawa do umierania z prawem do życia	218

Rozdział VI

PRZERYWANIE CIĄŻY	221
1. Wybrane zagadnienia historyczne.....	223
2. Skutki przerywania ciąży	224
a) Skutki organiczne	224
b) Skutki psychiczne.....	225
c) Skutki społeczne	226
3. Stanowisko Kościoła katolickiego wobec przerywania ciąży	227
4. Argumentacja uzasadniająca stanowisko antyaborcyjne	229
a) Dane biblijne.....	229
b) Argumenty rozumowe	230
aa) Szczególna wartość ludzkiego życia.....	230
bb) Początek istnienia człowieka	231
cc) Osoba ludzka	234
dd) Konsekwencje legalizacji aborcji	237
5. Główne argumenty zwolenników przerywania ciąży	238
a) Prawo kobiety do własnego ciała.....	238
b) Problem demograficzny	239
c) Problem prawny.....	240
d) Problem dzieci niechcianych.....	240
e) Niebezpieczeństwo upośledzenia dziecka	241

Rozdział VII	
SAMOBÓJSTWO.....	242
1. Historyczne i współczesne postawy wobec samobójstwa	243
2. Aspekty socjologiczne samobójstwa w Polsce	244
a) Miejsce dokonania samobójstwa.....	246
b) Sposoby popełniania samobójstw	246
c) Ustalone przyczyny zamachów na swoje życie.....	246
d) Stan cywilny osób podejmujących zamachy samobójcze.....	247
e) Stan świadomości samobójców.....	247
f) Wiek osób podejmujących zamachy samobójcze	247
3. Uwarunkowania osobowościowe samobójstwa.....	248
4. Ocena moralna samobójstwa	249
5. Zapobieganie samobójstwom.....	250

Rozdział VIII	
KARA ŚMIERCI	251
1. Wybrane zagadnienia historyczne.....	252
2. Kara śmierci w Biblii	254
3. Kara śmierci w średniowiecznej Europie	255
4. Współczesny stosunek Kościoła do kary śmierci	258
5. Celowość kary śmierci.....	261
a) Naprawa naruszonego porządku	262
b) Ochrona porządku publicznego i bezpieczeństwa osób.....	263
c) Poprawa winowajcy.....	266

Bibliografia	269
--------------------	-----